

Перші кроки в сосновецькій освіті 2026/2027

Путівник для батьків та учнів.

Зміст

На початок	3
Щеплення дітей перед початком дошкільної освіти	3
Як організована система догляду та освіти в Польщі?	5
Догляд за дітьми віком до 3 років	6
Дитячий садок	7
Початкова школа	8
Іспит восьмикласника та додаткові бали під час вступу	11
Середня школа	13
Matura (іспит на атестат зрілості)	15
Вища освіта	16
Музична освіта	16
Усе, що варто знати про навчання в школі	17
Організація навчального року	17
Шкільний календар та дні, вільні від навчання	17
Уроки та перерви	18
Система оцінювання в Польщі	18
Перехід до наступного класу	19
Спілкування зі школою	20
Шкільний учнівський квиток	20
Велосипедне посвідчення	20
Група продовженого дня в школі (Świetlica szkolna)	21
Шкільний секретаріат	21
Шкільні екскурсії та поїздки	21
Батьківські збори	22
Звичаї	22
Неписані правила	22
Мобільні телефони	23
Зміна школи	23
Психолого-педагогічний консультаційний центр	24
Психолого-педагогічна підтримка в школі	25
Стандарти захисту неповнолітніх	26

На початок...

У Польщі діти повинні навчатися до досягнення 18-річного віку, тобто до повноліття. До цього часу вони перебувають під опікою батьків або законних опікунів. Це означає, що вони не можуть самостійно приймати багато рішень, наприклад щодо відвідування лікаря, поїздок чи питань, пов'язаних зі школою. У таких ситуаціях дитину завжди повинен супроводжувати один із батьків або опікун.

Ви повинні знати, що відповідно до законодавства дитина може самостійно пересуватися дорогою після досягнення 7-річного віку. До цього часу вона повинна пересуватися разом з опікуном, якому виповнилося щонайменше 10 років.

Знання цих правил важливе для того, щоб усе проходило належним чином і без проблем.

Також варто пам'ятати, що учні, які приїхали з-за кордону, мають у Польщі такі самі права та обов'язки, як і польські учні. Діти, які не є громадянами Польщі, але проживають у Польщі та навчаються в школі, мають право на освіту та догляд у державних школах на таких самих умовах, як і польські учні.

Як батьки, ви також зобов'язані користуватися електронним щоденником. Електронний щоденник є основним інструментом комунікації між школою/дитячим садком, батьками та учнем. Обов'язково перевіряйте його щодня, щоб не пропустити важливу інформацію.

Щеплення дітей перед початком дошкільної освіти

Більшість дітей, які починають дошкільне навчання в Польщі, вже мають щеплення, що захищають від таких захворювань, як туберкульоз, вірусний гепатит В, ротавірусні інфекції, дифтерія, правець, кашлюк, інфекції, спричинені *Haemophilus influenzae* типу b, пневмококові інфекції та поліомієліт.

Обов'язкові щеплення дітей у Польщі проводяться відповідно до Програми профілактичних щеплень і є безкоштовними, тобто фінансуються з державного бюджету. Дитину можна вакцинувати насамперед у закладі первинної медичної допомоги, до якого вона записана. Там проводяться безкоштовні обов'язкові щеплення, а також частина рекомендованих щеплень.

Перед записом дитини до дитячого садка варто проконсультуватися з педіатром, щоб переконатися, що всі обов'язкові щеплення зроблені, а також розглянути можливість проведення рекомендованих щеплень. Слід пам'ятати, що невиконання обов'язку щодо профілактичних щеплень може мати адміністративні наслідки для батьків, зокрема накладення фінансового штрафу.

У разі відсутності необхідних щеплень районний санітарний інспектор може направити батькам вимогу щодо їх проведення. Якщо ці заходи не дадуть результату, батькам надсилається офіційне попередження, а на наступному етапі батьки можуть бути притягнуті до відповідальності за невиконання обов'язку.

Батькам, які планують віддати дитину до дитячого садка, рекомендується отримати від педіатра або сімейного лікаря інформацію як про обов'язкові, так і про рекомендовані щеплення, які підвищують захист від інфекційних захворювань.

Якщо дитина має харчову алергію або алергію на певні лікарські препарати, батьки повинні повідомити про це вихователя групи та адміністрацію дитячого садка, щоб забезпечити дитині належний догляд і безпеку.

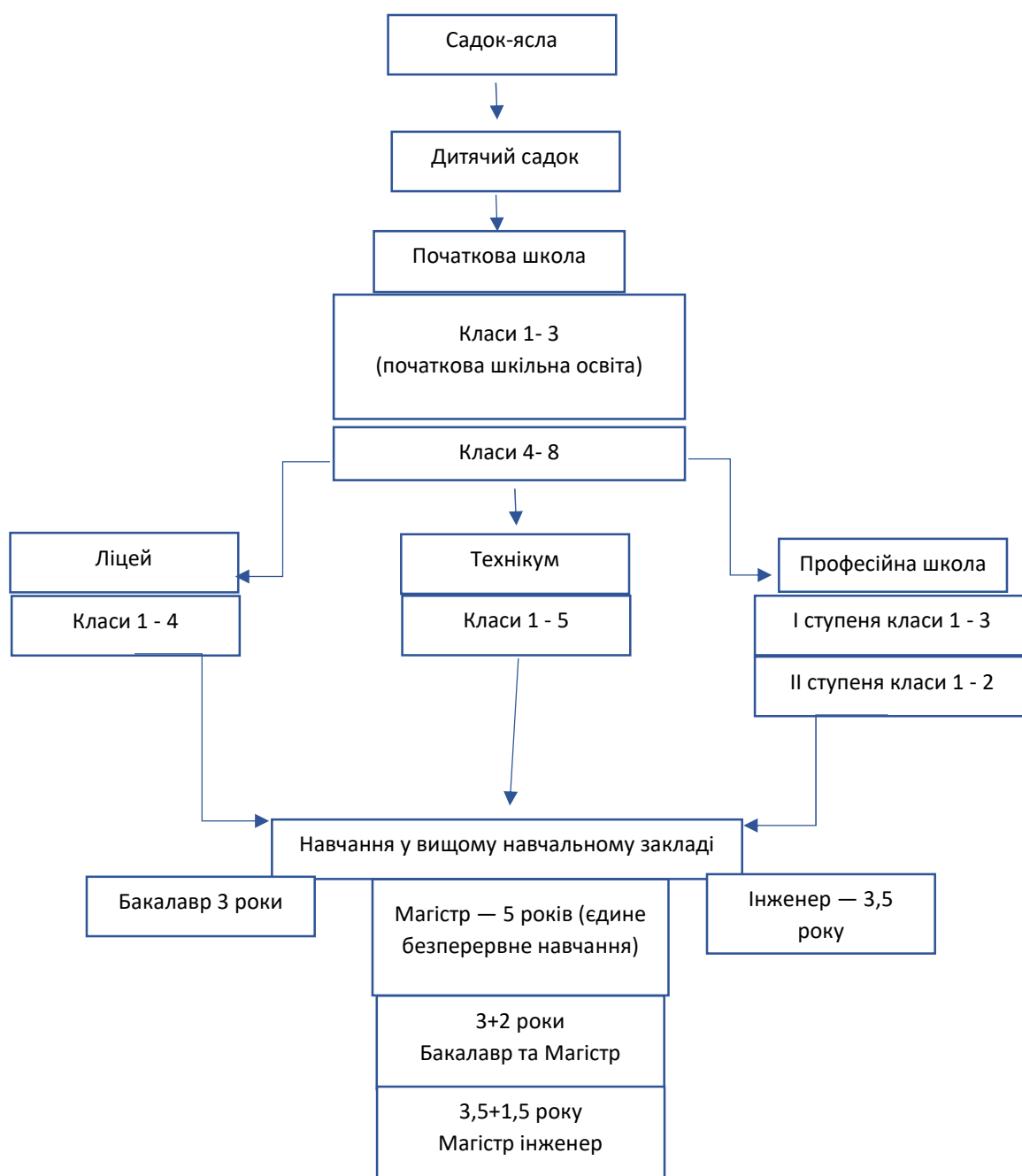
Вищезазначене стосується також ясел. Окрім обов'язкових щеплень відповідно до календаря щеплень, рекомендується також вакцинувати дитину проти вітряної віспи (для дітей, які відвідують ясла, це щеплення є безкоштовним), а також розглянути щеплення проти менінгококової інфекції та грипу.

Відвідування учнями школи та підготовчого класу „зерувки” регулярно контролюється. У разі частих відсутностей або пропусків занять без поважної причини школа може розпочати з'ясування обставин, а в деяких випадках відповідні дії можуть здійснювати також установи, які займаються допомогою сім'ям.

У школі та дитячому садку для дитини можна добровільно придбати приватне **страхування NNW** у вибраній страховій компанії, яка працює на ринку Польщі.

У деяких випадках наявність страхового поліса може бути умовою участі дитини в певних заходах або екскурсіях. NNW це страхування від наслідків нещасних випадків. Воно може охоплювати, зокрема: стійку шкоду здоров'ю внаслідок нещасного випадку, наслідки укусів тварин або комах, витрати на придбання та ремонт ортопедичного обладнання і медичних засобів, витрати, пов'язані з лікуванням після нещасного випадку, виплату допомоги у разі перебування дитини в лікарні.

Як організована система догляду та освіти в Польщі?

Догляд за дітьми віком до 3 років

Ясла Дитячий клуб

У яслах
від 20-го тижня життя до 3 років

У дитячому клубі
від 1 року до 3 років

Оплата за перебування:

У Комплексі ясел і дитячих клубів (закладах, які утримуються містом) — 1500,00 злотих.

За умови отримання допомоги «Активно в яслах» (Aktywnie w żłobku) - перебування безкоштовне.

Оплата за харчування:

денна ставка — 8 злотих;
батьки, які мають Карту мешканця Сосновця (Sosnowiecka Karta Mieszkańca) звільняються від оплати за харчування.

Інформація про розмір оплати за перебування та харчування в яслах, які утримуються неpubлічними суб'єктами, доступна на сайті empatia.gov.pl у розділі „Ясла, дитячі клуби, денні опікуни” (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie)

У Сосновці є як міські, так і приватні (неpubлічні) ясла. У міських яслах та дитячому клубі забезпечується перебування дітей з 6:00 до 17:00. Батьки також можуть скористатися післяобіднім доглядом у форматі так званої „двозмінної системи”: з 6:00 до 17:00, або з 10:00 до 20:00 у відділенні ясел № 7 (вул. Sucha 23). Починаючи з вересня цього року, в одну суботу на місяць кожне відділення ясел також працюватиме.

Батьки забезпечують дитину підгузками, вологими серветками, змінним взуттям, запасним одягом та іншими необхідними речами.

У закладах догляду за дітьми віком до 3 років забезпечується харчування відповідно до норм харчування дітей раннього віку, а також враховуються спеціальні дієтичні потреби.

У Сосновці набір до міських ясел здійснюється за допомогою електронної системи набору. Електронна платформа дозволяє подавати заяву на прийом дитини до ясел/дитячого клубу протягом усього року. Набір здійснюється через електронну систему: www.zlobki.vulcan.net.pl/zzkdsosnowiec/News

Дитячий садок

Від 3 до 6 років

(у виняткових випадках — від 2,5 року)

Оплата за перебування:

Безкоштовно протягом 14 годин на день

Оплата за харчування:

Залежно від відвідування дитиною - близько 300 злотих на місяць

Обов'язкова освіта в Польщі починається у віці 6 років із так званої „нульової групи” (zerówka), тобто старшої групи дитячого садка.

Однак, щоб полегшити подальше навчання дитини, сприяти розвитку моторики рук і пальців та допомогти у вивченні польської мови, варто віддати дитину до дитячого садка вже у віці 3 років. У дитячому садку діти вчать малювати й писати, граються іграшками, відповідними до їхнього віку, знаходять друзів, ходять на дитячий майданчик, а в молодших групах діти, які цього потребують, можуть відпочивати вдень.

У дитячих садках працює кваліфікований персонал, який допомагає спостерігати за розвитком дитини та може надати допомогу, зокрема у сфері психології, педагогіки чи логопедії, або підказати, де таку допомогу можна отримати безкоштовно.

Батьки забезпечують дитину змінним взуттям, запасним одягом, а за можливості — також канцелярським приладдям для творчих занять, паперовими серветками, вологими серветками та іншими необхідними речами, перелік яких визначає заклад.

У закладах дітям подають харчування, адаптоване до їхнього віку, а також до специфічних потреб у харчуванні.

Багато закладів використовують мобільні додатки, за допомогою яких можна зв'язатися з вихователями, дізнатися суму оплати за конкретний місяць, перевірити меню та прочитати оголошення.

У Сосновці є як міські, так і приватні (платні) дитячі садки.

Як записати дитину?

Набір до державних дитячих садків, якими опікується місто Сосновець, проводиться щороку в електронній формі через інтернет-портал: <https://przedszkola-sosnowiec.nabory.pl/>

Процес набору зазвичай розпочинається на початку березня. Інформація про терміни набору публікується на міському сайті на підставі розпорядження Президента міста Сосновця, а також на вебсайтах окремих дитячих садків.

Батьки або законні опікуни подають заяву через міську систему набору, де вказують 3 обрані заклади в порядку, що відповідає їхнім уподобанням.

Під час набору батьки заповнюють електронну заяву та додають документи, що підтверджують відповідність визначеним критеріям. Під час прийому дитини враховуються як критерії, встановлені законом, так і додаткові критерії, визначені містом Сосновець. За відповідність кожному критерію кандидат отримує визначену кількість балів.

Опис критеріїв, кількість балів та перелік необхідних документів доступні на порталі.

Після подання заяви в електронній формі її необхідно роздрукувати, власноруч підписати та подати до дитячого садка разом з іншими документами, що підтверджують відповідність критеріям.

Після завершення основного набору приймальні комісії розглядають подані заяви та публікують списки дітей, допущених та недопущених до подальшого етапу набору. Після цього батьки підтверджують бажання, щоб дитину прийняли до обраного дитячого садка. Лише після цього етапу публікуються остаточні списки прийнятих дітей.

Якщо після завершення основного набору залишаться вільні місця, проводиться додатковий набір. Він також здійснюється через електронну систему набору.

Перелік освітніх закладів можна знайти на сайті:

<https://www.bip.um.sosnowiec.pl/a,534100,przedszkola.html>

Початкова школа

Від 7 (6) до 15 (14) років

безкоштовна

Навчання в початковій школі триває 8 років і поділяється на два етапи:

Початкова шкільна освіта (класи 1–3) допомагає дитині плавно перейти від дитячого садка до школи. Більшість занять проводить один учитель. Діти розвивають ключові навички, такі як читання, письмо, основи математики, а також творчі та соціальні навички.

Починаючи з 4-го класу, учні навчаються з різними вчителями, які викладають окремі предмети, зокрема польську мову, математику, історію, природознавство, іноземні мови, образотворче мистецтво, музику, техніку та фізичне виховання. У наступних класах природознавство поділяється на біологію, хімію, фізику та географію. Учні поступово здобувають дедалі більше знань і готуються до іспиту восьмикласника (egzamin ósmoklasisty). Це обов'язковий іспит, який учні складають після завершення початкової школи. Він охоплює три предмети: польську мову, математику та іноземну мову.

Результат іспиту не визначає, чи закінчить учень початкову школу — початкову школу закінчують незалежно від результату іспиту. Однак результат має велике значення під час вступу до ліцею, технікуму або професійної школи I ступеня, оскільки що вищий результат, то більші шанси вступити до обраного закладу. Іспит проводиться щороку в травні та організовується Центральною екзаменаційною комісією (Centralna Komisja Egzaminacyjna).

Батьки забезпечують дитину змінним взуттям, рюкзаком, зошитами, пеналом, ручкою, олівцем, гумкою, кольоровими олівцями, лінійкою, ножицями, клеєм, точилкою, спортивним одягом для уроків фізкультури, матеріалами для творчих занять, а також пляшкою для води.

Підручники школа надає безкоштовно. У багатьох випадках шкільна бібліотека також забезпечує робочими зошитами. Якщо учень приєднується до класу протягом навчального року, може трапитися, що відсутні матеріали потрібно буде придбати самостійно.

Крім того, учні можуть користуватися шкільною бібліотекою та брати книги, які входять до обов'язкової шкільної літератури.

У більшості шкіл є їдальня, де за невелику плату можна придбати для дитини обід. Молодші діти, щоб їм не доводилося самостійно ходити до школи або повертатися додому, можуть користуватися групою продовженого дня (światlica). Там часто організовуються безкоштовні гуртки за інтересами. У Сосновці є як міські, так і приватні (платні) школи.

Як записати дитину до початкової школи?

У Польщі діє територіальний принцип закріплення за початковими школами (rejonizacja). Відповідно до нього кожна дитина закріплюється за певною початковою школою на підставі фактичного місця проживання. Це означає, що діти, які проживають у відповідному районі, мають гарантоване першочергове право на вступ до закріпленої за ними школи. Однак батьки можуть записати дитину до школи, розташованої поза місцем проживання. У такому випадку прийняття залежить від наявності вільних місць та рішення директора обраної школи.

Набір до 1-х класів початкових шкіл здійснюється за допомогою електронної системи NABO. Терміни набору щороку визначаються розпорядженням Президента міста Сосновця. Розпорядження про набір, критерії набору та рішення щодо територіальних округів шкіл публікуються на міському сайті www.sosnowiec.pl, а також на сайтах шкіл.

Якщо обрано **школу за місцем проживання**, у системі набору буде сформовано повідомлення про зарахування дитини до 1-го класу початкової школи на відповідний навчальний рік.

Під час заповнення повідомлення необхідно вказати адресу проживання дитини. Система автоматично визначить школу за місцем проживання та сформує відповідне повідомлення.

Повідомлення необхідно роздрукувати, підписати та подати до школи за місцем проживання у термін, визначений розпорядженням Президента міста. Подання повідомлення до школи за місцем проживання гарантує зарахування дитини до 1-го класу.

Якщо батьки обирають іншу школу

Якщо батьки хочуть записати дитину до школи, яка не є школою за місцем проживання, у системі набору буде сформовано заяву про прийняття дитини до 1-го класу початкової школи на відповідний навчальний рік.

Система дозволяє обрати дві школи, а третьою школою автоматично буде школа за місцем проживання.

Заяву необхідно роздрукувати та подати до школи першого вибору у термін, визначений розпорядженням Президента міста. Заява розглядається відповідно до встановлених критеріїв набору.

Формуляр можна отримати в секретаріаті школи або завантажити з вебсайту відповідного закладу.

Якщо немає доступу до принтера, формуляр можна отримати у школі та заповнити вручну або попросити працівників школи допомогти його роздрукувати.

У повідомленні/заяві необхідно вказати номер PESEL дитини, а якщо дитина не має PESEL — серію та номер паспорта або іншого документа, що підтверджує особу.

Запис до класу, іншого ніж перший

У разі запису дитини до класу, іншого ніж 1-й, необхідно подати до школи заяву про прийняття разом із документами, що підтверджують поточний рівень освіти дитини, у тому числі якщо дитина раніше навчалася за кордоном.

Навчання можна продовжити з початку навчального року або протягом навчального року.

Документами, що підтверджують навчання за кордоном, можуть бути: свідоцтво, довідка або інший документ, що підтверджує закінчення школи чи відповідного етапу освіти; документ, виданий школою, що підтверджує клас учня або етап його навчання; письмова заява батьків або повнолітнього учня, що підтверджує загальну кількість років навчання в школі, якщо визначити її неможливо на підставі свідоцтва, довідки або іншого документа.

Поради для батьків та опікунів

- Якщо ви не можете знайти місце в початковій школі, зверніться до відділу освіти міської адміністрації.
- Якщо немає документів, що підтверджують попередню освіту дитини, можна подати відповідну письмову заяву.
- Дитина, якій у відповідному календарному році виповнюється 6 років, може розпочати навчання в школі раніше, якщо вона відповідає встановленим вимогам і має відповідний висновок або документ, що підтверджує її готовність до шкільного навчання.
- Якщо дитина не відвідувала „нульовий клас”, школа може попросити батьків подати відповідну заяву або надати висновок психолого-педагогічного консультативного центру (див. сторінку 24).
- У разі труднощів у розвитку або недостатньої готовності до навчання можливе відтермінування початку обов’язкового шкільного навчання. Для цього необхідно подати відповідну заяву разом із висновком психолого-педагогічного консультативного центру.
- Діти з інвалідністю можуть отримати відтермінування початку обов’язкового шкільного навчання до досягнення 9-річного віку.

Як записати дитину до школи протягом навчального року?

Після початку навчального року, щоб записати дитину до школи, необхідно безпосередньо звернутися до обраного закладу. Прийняття дитини, яка проживає поза територію обслуговування цієї школи (поза шкільним округом за місцем проживання), залежить від наявності вільних місць.

Додаткові документи, які варто надати до школи

Після зарахування до школи дитини, яка має особливі освітні або медичні потреби, варто надати додаткові документи, наприклад:

1. Документи з Психолого-педагогічного консультативного центру:

Якщо дитина має висновок, виданий психолого-педагогічним консультативним центром (РРР), або рішення про необхідність спеціальної освіти, варто якнайшвидше передати ці документи до школи.

Вони містять інформацію про освітні потреби учня, а також рекомендації щодо відповідних методів навчання, форм підтримки та адаптації шкільних вимог до потреб дитини.

Завдяки цим документам школа може краще організувати психолого-педагогічну допомогу, яка може включати, зокрема, додаткові заняття для подолання навчальних труднощів, педагогічну терапію, реабілітаційні заняття, а також програми, що сприяють розвитку інтересів і талантів дитини.

2. Документ про інвалідність:

Документ про інвалідність дитини відіграє важливу роль в організації відповідної підтримки в школі. Завдяки цьому документу заклад може отримати додаткове фінансування для забезпечення необхідної допомоги учневі, зокрема для залучення спеціалістів, придбання відповідного обладнання або адаптації умов навчання.

Документ також дає можливість користуватися різними формами підтримки, такими як допомога вчителя-помічника, спеціалізовані заняття, реабілітаційне обладнання та інші засоби, що відповідають індивідуальним потребам дитини.

3. Медична документація для шкільної медсестри:

Шкільну медсестру необхідно поінформувати про всі важливі питання, пов'язані зі здоров'ям дитини.

Це стосується, зокрема, хронічних захворювань, алергій (наприклад, на продукти харчування, ліки або укуси комах), а також ситуацій, коли учень повинен приймати ліки під час перебування в школі.

Важливо також повідомити про такі захворювання, як цукровий діабет, епілепсія або астма, щоб школа могла забезпечити дитині належний догляд та швидко відреагувати в разі потреби.

Перелік освітніх закладів можна знайти на сайті:

<https://www.bip.um.sosnowiec.pl/m,6871,skoly-podstawowe.html>

Іспит восьмикласника та додаткові бали під час вступу

Іспит восьмикласника (egzamin ósmoklasisty) — це обов'язковий іспит, який складають учні 8-х класів наприкінці навчання в початковій школі. Участь в іспиті є умовою закінчення школи та отримання свідоцтва.

Іспит неможливо „не скласти”, оскільки не встановлено мінімального прохідного балу. Однак отримані результати мають велике значення під час вступу до шкіл після початкової школи, оскільки впливають на шанси вступити до обраного закладу.

Іспит проводиться лише в письмовій формі. З кожного предмета учень отримує окремий екзаменаційний аркуш із тестовими завданнями та завданнями з розгорнутою відповіддю. Під час іспиту кожен учасник працює самостійно за окремою партою.

На парті можуть знаходитися лише екзаменаційний аркуш та необхідні приладдя, тобто ручка або перо з чорним чорнилом. Під час іспиту з математики також дозволяється користуватися лінійкою.

Учні, які мають захворювання або рішення про інвалідність, можуть мати при собі необхідні ліки та інші дозволені допоміжні засоби.

Обов'язкові предмети іспиту

Восьмикласник складає іспит із 3 обов'язкових предметів:

- польська мова — 1-й день, 120 хвилин;
- математика — 2-й день, 100 хвилин;
- сучасна іноземна мова — 3-й день, 90 хвилин.

Учень може скласти іспит лише з тієї іноземної мови, яку він вивчає у школі в рамках обов'язкових занять.

Учні, які не є громадянами Польщі, а також громадяни Польщі, які повернулися з-за кордону і мають недостатній рівень володіння польською мовою, через що їм складно розуміти тексти, під час складання іспиту восьмикласника можуть користуватися словником та мати додатковий час на виконання завдань.

Про таку потребу необхідно завчасно повідомити дирекцію школи.

Після завершення іспиту восьмикласник отримує довідку з результатами з окремих предметів. У документі зазначаються як результат у відсотках, так і центильний результат. Відсотковий результат показує, який відсоток від максимально можливої кількості балів учень отримав за певний іспит. Центильний результат показує, який відсоток учнів у всій Польщі отримав такий самий або нижчий результат, ніж учень, який складав іспит.

Отримані результати іспиту є остаточними та не підлягають оскарженню або зміні в судовому порядку.

Результати іспиту переводяться в бали, які враховуються під час вступу до обраних шкіл після початкової школи (середніх шкіл).

Учень також може отримувати додаткові бали за активність та залученість, наприклад за участь у конкурсах, діяльність на користь класу чи школи, а також за інші шкільні ініціативи. Такі дії заохочуються під час вступу до шкіл після початкової школи.

Водночас штрафні бали можуть нараховуватися за неналежну поведінку, наприклад за заважання під час уроків, використання шпаргалок або вживання неналежної лексики. Вони можуть призводити до зменшення загальної кількості балів.

Додаткові бали також нараховуються за результати навчання:

- відмінна оцінка — 18 балів;
- дуже добра оцінка — 17 балів;
- добра оцінка — 8 балів;
- задовільна оцінка — 2 бали.

Учень також може отримати 7 додаткових балів за свідоцтво з відзнакою та 3 бали за активну участь у шкільному волонтерстві.

Усі отримані бали зазначаються у свідоцтві про закінчення початкової школи та мають значення під час вступу до середньої школи.

Середня школа

Ліцей

Від 15 (14) років

безкоштовна

Технікум

Професійна школа I та II ступеня

Навчання є обов'язковим до досягнення дитиною 18-річного віку.

Молодь може продовжити навчання в:

- **ліцеї загальної освіти** — це школа для тих, хто планує продовжити навчання у закладах вищої освіти. Закінчення ліцею не дає професійної кваліфікації, але дозволяє здобути загальну освіту. У ліцеях є класи різних профілів, наприклад математично-фізичного, біолого-хімічного та гуманітарного. Навчання триває 4 роки та завершується іспитом на атестат зрілості (матурою), результати якого мають важливе значення під час вступу до закладів вищої освіти.

- **технікумі** — це хороший вибір для тих, хто хоче здобути конкретну професію та водночас мати можливість продовжити навчання. Навчання триває 5 років. Учні вивчають як загальноосвітні предмети, так і професійні дисципліни, пов'язані з обраним напрямом. Наприкінці навчання учні складають матуру (іспит на атестат зрілості) та професійні іспити. Після закінчення технікуму можна продовжити навчання у закладі вищої освіти або розпочати роботу за здобутою професією. Таким чином, випускники мають більше можливостей для вибору подальшого освітнього та професійного шляху.

У Сосновці можна здобути освіту за такими напрямами:

інформатика, програмування, електроніка, автоматика, звукорежисура; ландшафтна архітектура та арбористика, дизайн інтер'єру, будівництво; технік залізничних транспортних засобів, залізничний транспорт, авіоніка, експедирування, логістика, експлуатація портів і терміналів, аеропортові оперативні служби; технік автомобільного транспорту, мехатроніка, зварювання, графіка та цифрова поліграфія, електротехніка, геодезія, енергетика; фотографія та мультимедіа, індустрія моди, перукарські послуги, стилізація; реклама, ветеринарія, економіка, харчування та гастрономічні послуги, готельна справа, організація туризму.

- **професійній школі** — цей тип школи дозволяє швидко здобути професію та розпочати роботу.

Професійна школа I ступеня триває 3 роки. Учні навчаються насамперед практичних навичок, необхідних для обраної професії. Значна частина навчання проходить під час практичних занять і професійної практики.

Після закінчення професійної школи I ступеня випускник отримує базову професійну освіту та диплом, що підтверджує кваліфікацію за відповідною професією (після складання професійного іспиту).

Після закінчення професійної школи I ступеня є можливість продовжити навчання за обраною професією у професійній школі II ступеня. Навчання триває 2 роки.

Після закінчення цієї школи випускник отримує середню професійну освіту, звання техника (після складання професійного іспиту), а також можливість скласти матуральний іспит (матуру).

У Сосновці можна здобути освіту за такими напрямами: гастрономія: кухар, кондитер, офіціант; ремісничо-мистецька галузь: перукар, фотограф; автомобільно-мехатронна галузь: механік автомобільних транспортних засобів, електромеханік автомобільних транспортних засобів, водій-механік.

Набір до середніх шкіл

Терміни проведення вступної кампанії, зокрема терміни подання документів до 1-х класів, щороку оголошує Сілезький куратор освіти. Перед прийняттям рішення щодо вибору школи варто перевірити та порівняти доступні пропозиції середніх шкіл у своєму районі.

Перелік закладів можна знайти на сайті <https://slaskie.edu.com.pl/kandydat/app/offer.xhtml> , а також на вебсайтах окремих шкіл. Набір до шкіл після початкової школи здійснюється в електронній формі: www.slaskie.edu.com.pl/kandydat.

Основні документи, необхідні під час вступу до середніх шкіл:

- заява про прийняття до середньої школи;
- свідоцтво про закінчення 8-го класу початкової школи;
- довідка з результатами іспиту восьмикласника.

Які інші документи можуть бути необхідні?

- дипломи лауреатів конкурсів та олімпіад;
- медична довідка та довідка від тренера (для кандидатів до спортивних класів);
- медична довідка від лікаря з медицини праці (для професій, наприклад у технікумі або професійній школі);
- довідка про результат тесту на мовні здібності (для кандидатів до двомовних шкіл або двомовних класів);
- рішення психолого-педагогічного консультативного центру (PPP) — для продовження навчання в інтеграційних класах та виконання інших рекомендацій, зазначених у цьому документі.

! У кожній початковій школі є особа, відповідальна за надання учням 8-х класів інформації щодо вступу до середніх шкіл. Зазвичай це вчитель-консультант з питань професійної орієнтації або класний керівник. Детальну інформацію можна отримати у своїй школі.

ВАЖЛИВО: Під час вступу всі досягнення учня переводяться в бали. Враховуються оцінки у свідоцтві, результати іспиту восьмикласника, участь у конкурсах, олімпіадах та волонтерській діяльності. Чим більше балів набирає дитина, тим більші її шанси вступити до обраного закладу.

Перелік освітніх закладів можна знайти на сайті: www.sosnowiec.pl/edukacja

Матура (іспит на атестат зрілості)

Скласти матуру можуть учні та учениці загальноосвітніх ліцеїв, технікумів та професійних шкіл II ступеня.

Матура складається з усної та письмової частин. Це випускний іспит, який завершує навчання на рівні середньої школи та дає можливість вступити до закладу вищої освіти.

Усна частина:

- іспит з польської мови;
- іспит із сучасної іноземної мови.

Письмова частина:

- іспит з польської мови (на базовому рівні);
- іспит з математики (на базовому рівні);
- іспит із сучасної іноземної мови (на базовому рівні);
- іспит з одного або кількох обраних додаткових предметів (на поглибленому рівні).

Результати матури мають велике значення для подальшого освітнього шляху учня, оскільки визначають можливість вступу до закладів вищої освіти. Результати подаються у відсотках, а для вступу на деякі спеціальності необхідно набрати певну кількість балів з окремих предметів.

Окрім обов'язкових предметів, випускники можуть скласти також додаткові іспити відповідно до своїх інтересів та планів щодо подальшого навчання. Результати вступу до закладу вищої освіти визначаються на основі результатів, отриманих з окремих предметів матури.

Щоб скласти матуру, необхідно отримати щонайменше 30% балів з кожного обов'язкового предмета. Якщо учень не склав іспит лише з одного предмета, він має можливість скласти перездачу ще в тому самому році. Якщо не складено більше одного предмета, необхідно повторно зареєструватися на матуру в наступному році.

Матуру також можуть скласти випускники середніх шкіл попередніх років, які хочуть покращити свої результати. Іспит на атестат зрілості в Польщі можуть також складати особи, які мають свідоцтво про закінчення середньої школи, отримане за кордоном.

! ВАЖЛИВО! Перед вибором предметів матури кожен випускник повинен перевірити вимоги закладу вищої освіти, у якому він хотів би навчатися.

Вища освіта

У Сосновці функціонують як державні, так і приватні заклади вищої освіти.

Державні:

Сілезький університет (Uniwersytet Śląski): філологія — сучасні іноземні мови (наприклад: німецька, англійська, французька, італійська, чеська, російська та інші), природничі науки, географія, геологія, а також окремі напрямки в галузі інформатики та матеріалознавства (залежно від актуальної організації факультетів).

Сілезький медичний університет (Śląski Uniwersytet Medyczny): факультет фармацевтичних наук у Сосновці; фармація, медична аналітика, медична біотехнологія та фармацевтичні науки.

Приватні:

Академія Humanitas: право, психологія, управління, адміністрування, педагогіка, національна безпека, інформатика, фінанси та бухгалтерський облік, програми MBA та післядипломне навчання.

Вища медична школа в Сосновці: медсестринство, акушерство, екстрена медична допомога, а також післядипломне навчання у галузі медичних наук.

Музична освіта

У Сосновці знаходиться Комплекс музичних шкіл імені Яна Кепури, до складу якого входять Державна музична школа I ступеня імені Яна Кепури та Державна музична школа II ступеня.

Музична школа I ступеня: Навчання проводиться за шестирічною програмою (для дітей віком від 7 (6) до 9 років) та чотирирічною програмою (для дітей віком від 10 до 16 років). Заняття з музики відбуваються лише в післяобідній час та по суботах, завдяки чому учні можуть поєднувати навчання в музичній школі з навчанням у загальноосвітній школі. Кандидати можуть навчатися гри на багатьох музичних інструментах: фортепіано, скрипка, альт, віолончель, контрабас, гітара, флейта, гобой, кларнет, фагот, саксофон, труба, валторна, тромбон, акордеон та ударні інструменти. Навчання включає уроки гри на музичному інструменті, загальномузичні предмети та заняття в ансамблях (хор, оркестр).

Набір до школи:

Перевірка музичних здібностей кандидатів до музичної школи I ступеня включає оцінювання слухових здібностей дитини: слуху на висоту звуку, гармонічного та аналітичного слуху, відчуття тональності, почуття ритму та музичної пам'яті. Перевірка проводиться в усній та практичній формах. Кожну дитину просять заспівати пісню.

У заяві зазначаються музичні інструменти, на яких учень хотів би навчатися грати. Однак остаточне рішення щодо того, на якому інструменті навчатиметься дитина, приймає вступна комісія.

Щороку навесні школа організовує дні відкритих дверей, під час яких діти можуть ознайомитися з музичними інструментами та школою.

У музичній школі II ступеня учні можуть навчатися гри на таких інструментах: фортепіано, скрипка, альт, віолончель, контрабас, гітара, флейта, гобой, кларнет, фагот, саксофон, труба, валторна, тромбон, акордеон, ударні інструменти.

Школа працює 6 днів на тиждень.

Вступний іспит після закінчення музичної школи I ступеня складається з практичної та теоретичної частин.

Детальну інформацію можна знайти на сайті: <https://www.zsmsosnowiec.pl/>

Усе, що варто знати про навчання в школі

День учня в польській школі — організація навчання та шкільні традиції

Організація навчального року

Навчальний рік у Польщі складається з першого та другого семестрів. Після завершення першого періоду навчання, найчастіше в січні або лютому, учні мають двотижневу зимову перерву — зимові канікули. Терміни зимових канікул не є однаковими по всій країні — вони залежать від воєводства та можуть змінюватися залежно від року.

Після завершення занять у другому семестрі починаються літні канікули, які тривають приблизно два місяці.

Вихідні та святкові дні

Протягом навчального року учні мають вихідні у зв'язку з державними та релігійними святами. У ці дні школа та шкільна група продовженого дня (*świąteczna*) зачинені. Крім того, школа може встановлювати додаткові дні без навчальних занять. Про це батьків та учнів заздалегідь повідомляє директор закладу. У ці дні школа забезпечує догляд у шкільній групі продовженого дня для дітей, які до неї записані.

Одному з батьків дітей віком до 14 років (незалежно від кількості дітей) щороку належать додаткові два вільні дні. Це стосується лише батьків, які працюють за трудовим договором (*umowa o pracę*).

Шкільний календар та дні, вільні від навчання

Вересень

- 1 вересня – початок навчального року (або перший робочий день після 1 вересня, якщо 1 вересня припадає на вихідний день).

Листопад

- 1 листопада – День усіх святих
- 11 листопада – День незалежності Польщі

Грудень

- 24–26 грудня – Святвечір і Різдво (різдвяна перерва – зазвичай починається незадовго до Різдва і триває до кінця року або початку січня).

Січень

- 1 січня – Новий рік
- 6 січня – Богоявлення (День трьох королів)

Січень / Лютий

- Зимові канікули — 2 тижні (точні дати щороку визначаються Міністерством національної освіти).

Березень / Квітень

- Великодні свята — рухоме свято.

Травень

- 01.05 — День праці (вихідний день).
- 03.05 — День Конституції 3 травня (вихідний день).

Травень або Червень

- Свято Божого Тіла (Boże Ciało) — у четвер, через 60 днів після Великодня.

Червень

Остання п'ятниця червня — завершення навчального року.

Липень / Серпень

Літні канікули.

Детальна інформація про актуальний календар навчального року доступна на вебсайтах Міністерства національної освіти та Кураторії освіти, а також в електронному щоденнику школи.

Уроки та перерви

У польських школах урок триває 45 хвилин. Між уроками учні мають перерви, які призначені для відпочинку, переходу до іншого кабінету, відвідування туалету або підготовки до наступного заняття. Найчастіше перерви тривають близько 10–15 хвилин, а протягом дня передбачена також довша перерва, під час якої учні можуть поїсти та відпочити.

Детальний розклад уроків, із зазначенням часу та видів занять, надається учням і батькам.

У 4–8 класах організація навчання відрізняється від тієї, до якої учні звикли під час ранньої шкільної освіти. Замість одного вчителя, який проводить більшість занять, учні відвідують уроки, які проводять різні вчителі, що спеціалізуються на окремих предметах.

У зв'язку з цим заняття проходять у різних навчальних кабінетах, облаштованих відповідно до специфіки конкретного предмета. Це можуть бути, зокрема, кабінети природничих наук, хімії, інформатики чи образотворчого мистецтва, обладнані навчальними матеріалами та необхідним для занять обладнанням.

Система оцінювання в Польщі

6 (відмінно - celujący): оцінка виставляється за виняткові результати та дуже високий рівень знань, який часто перевищує вимоги, визначені навчальною програмою.

5 (дуже добре - bardzo dobry): означає дуже добре засвоєння навчального матеріалу, самостійну роботу та активну участь у заняттях.

4 (добре - dobry): свідчить про добре розуміння та засвоєння навчального матеріалу, з незначними прогалинами.

3 (задовільно - dostateczny): означає базове знання навчального матеріалу, однак із помітними труднощами або прогалинами.

2 (допустимо - dopuszczający): свідчить про мінімальний рівень засвоєння знань та навичок, який дозволяє учневі продовжувати навчання.

1 (незадовільно - niedostateczny): означає недостатнє засвоєння основних знань та навичок, що ускладнює подальше навчання.

Діти, які навчаються у початковій школі з 1-го по 3-й клас, оцінюються описово, однак у деяких школах уже з перших класів використовується шестибальна система оцінювання.

Перехід до наступного класу

Після завершення першого семестру, найчастіше в січні або лютому, учні отримують семестрові оцінки, які показують їхні результати та прогрес у навчанні протягом першої частини навчального року. Наприкінці навчального року, у червні, виставляються річні оцінки, які враховують роботу учня протягом усього навчального року, а не лише другого семестру. Саме ці оцінки зазначаються у свідоцтві та мають значення для переходу учня до наступного класу.

Протягом року учні отримують поточні оцінки, на основі яких визначається середня оцінка з урахуванням ваги окремих оцінок. Деякі оцінки мають більшу вагу, ніж інші. Наприклад, оцінка за контрольну роботу може мати більшу вагу, ніж оцінка за активність під час уроку. Оцінки доступні в електронному щоденнику. Варто пам'ятати, що поточні оцінки мають орієнтовний характер і допомагають учневі зрозуміти, над чим ще потрібно попрацювати, щоб покращити результати наприкінці семестру або навчального року.

Якщо учень отримав незадовільну оцінку «1», зазвичай він має можливість її виправити протягом приблизно двох тижнів, відповідно до правил, що діють у школі.

Незадовільна оцінка за перший семестр не означає автоматичного непроходження навчального року, оскільки рішення про переведення до наступного класу приймається лише після річної класифікації.

У разі незавершення навчального року в окремих випадках учень може отримати можливість скласти повторний іспит, зазвичай у формі іспиту на виправлення (egzamin poprawkowy), який організовується наприкінці літніх канікул.

Учень не переводиться до наступного класу, якщо не виконав освітніх вимог, наприклад отримав кілька незадовільних оцінок з обов'язкових предметів. Переведення також може бути неможливим у разі дуже великої кількості пропусків, які унеможливають оцінювання прогресу учня в навчанні.

Окрім оцінок з окремих предметів, учень також отримує оцінку за поведінку, яку виставляють наприкінці кожного семестру та навчального року. Детальні правила її виставлення визначаються статутом конкретної школи, однак найчастіше враховуються, зокрема:

- дотримання правил, що діють у школі;
- особиста культура та ставлення до інших людей;
- відповідальне виконання обов'язків учня;
- участь у житті школи та діяльність на користь інших;
- ставлення до навчання та належні стосунки з однокласниками.

Оцінка за поведінку може бути: зразкова - wzorowa, дуже добра - bardzo dobra, добра - dobra, задовільна - poprawna, неналежна - nieodpowiednia або ганебна - naganna.

Вона не визначає, чи буде учень переведений до наступного класу, однак є важливою частиною шкільного свідоцтва та підсумовує поведінку учня і його функціонування в шкільному середовищі.

Спілкування зі школою

Школи використовують електронні щоденники, за допомогою яких можна спілкуватися з учителями та директором, перевіряти розклад занять або його зміни, читати оголошення, виправдовувати відсутність дитини, а також перевіряти оцінки дитини. Регулярне користування електронним щоденником є обов'язковим. Також необхідно повідомляти класного керівника про причину відсутності дитини в школі та надсилати пояснення щодо пропуску. Якщо дитині потрібно залишити школу до закінчення уроків, батьки повинні заздалегідь повідомити класного керівника та звільнити дитину від занять. Наприклад, якщо дитина має запланований візит до лікаря або погано почувається.

Шкільний учнівський квиток

Це документ, який отримує кожен учень, який навчається в школі. Він підтверджує статус учня. Щоб його отримати, необхідно надати актуальну фотографію, яку можна зробити у професійній фотостудії.

Шкільний учнівський квиток дає право на користування різними пільгами, зокрема на проїзд у громадському транспорті, наприклад у поїздах та автобусах (PKP та Koleje Śląskie — знижка 37%), а також на відвідування закладів культури та спорту.

У Верхньосілезько-Заглембівській агломерації, тобто в Сосновці та містах нашого регіону, дійсний учнівський квиток разом із картою ZTM дає дитині до 16 років право на безкоштовний проїзд у міському громадському транспорті (автобусах і трамваях).

Картку ZTM можна отримати в Пунктах обслуговування пасажирів. У Сосновці такий пункт знаходиться за адресою: ul. 3 Маја 17 (навпроти будівлі залізничного вокзалу PKP). Картку необхідно прикладати до зчитувачів у транспортному засобі щоразу після входу в автобус або трамвай.

Велосипедне посвідчення

Це документ, який підтверджує, що особа склала іспит, що перевіряє знання правил дорожнього руху та практичні навички, необхідні для безпечного пересування.

Особи, які не досягли 18 років, повинні мати відповідний документ, що дає право користуватися велосипедом, електросамокатом та іншими подібними транспортними засобами. Таким документом є велосипедне посвідчення, отримати яке можуть діти, які досягли 10-річного віку.

Велосипедне посвідчення може видати директор школи, якщо дитина є учнем початкової школи та має згоду одного з батьків. Якщо дитина вже закінчила початкову школу, посвідчення видає директор воєводського центру дорожнього руху або підприємець, який здійснює діяльність у сфері навчання водіїв.

Група продовженого дня в школі (Świetlica szkolna)

Група продовженого дня є важливою підтримкою для сімей, особливо для тих, у яких батьки працюють. Це місце в школі, де учні можуть перебувати під наглядом учителів до початку та після закінчення уроків. Вона виконує не лише опікунську, а й виховну та освітню функції, забезпечуючи дітям безпечні та добре організовані умови для проведення вільного часу.

Організація та запис:

- Запис до групи продовженого дня зазвичай відбувається на початку навчального року, під час вступної кампанії або у вересні. Батьки, які хочуть записати дитину, подають відповідну заяву до секретаріату школи. Кількість місць може бути обмеженою, тому важливо дотримуватися встановлених термінів.
- Під час запису необхідно також вказати осіб, уповноважених забирати дитину. Батьки або опікуни подають список осіб, які можуть забирати учня з групи продовженого дня, наприклад бабусь і дідусів або інших довірених повнолітніх осіб. Без письмового уповноваження дитину не передадуть іншій особі, що забезпечує її безпеку.
- У статуті школи визначено, коли та на яких умовах дитина може самостійно залишати школу.

Шкільний секретаріат

Секретаріат — це місце, де здійснюється адміністративне обслуговування школи та вирішуються найважливіші організаційні питання. Працівники секретаріату займаються веденням документації, обслуговуванням учнів, батьків, учителів та адміністрації школи.

До їхніх обов'язків, зокрема, належать підготовка та видача довідок і документів, ведення обліку учнів, приймання та надсилання кореспонденції, а також передавання важливої інформації, пов'язаної з функціонуванням школи.

Шкільні екскурсії та поїздки

Шкільні екскурсії та поїздки є важливою частиною навчання в Польщі, оскільки дають учням можливість здобувати знання та отримувати досвід поза межами традиційного навчального кабінету.

- Одноденні поїздки — короткі виїзди до музеїв, театрів, кінотеатрів, парків розваг, історичних місць або інших освітніх закладів. Їхня мета — розширити знання, отримані на уроках, а також сприяти інтеграції учнів.
- Багатоденні поїздки (наприклад, „зелені школи”) — триваліші виїзди, найчастіше до різних регіонів Польщі, наприклад у гори або до моря. Учні проводять разом від кількох до кільканадцяти днів, навчаючись, відвідуючи цікаві місця та відпочиваючи.

Участь у шкільних поїздках потребує згоди батьків і часто пов'язана з витратами, які покривають батьки. Такі поїздки є цінним досвідом, який підтримує навчання та сприяє формуванню добрих стосунків у колективі. Часто від учня також вимагається наявність страхового поліса.

Батьківські збори

Кілька разів на рік класний керівник організовує зустріч із батьками, під час якої батьки отримують інформацію про успішність і поведінку учнів, а також про поточні справи, заходи та організацію шкільного життя. Батьки не зобов'язані законом брати участь у таких зустрічах, однак це важлива частина співпраці між батьками та школою, тому варто в них брати участь.

Якщо батьки не беруть участі в батьківських зборах, особливо коли виникають проблеми з навчанням або відвідуванням школи, школа вживатиме відповідних заходів, щоб з'ясувати причину відсутності зацікавленості батьків навчанням і ситуацією дитини.

Звичаї

Початок навчального року в Польщі — це особливий момент для учнів та їхніх батьків. Зазвичай він відбувається 1 вересня, а якщо цей день припадає на вихідні, урочистості з нагоди початку навчання проводяться в перший понеділок після цієї дати. Навчальний рік зазвичай закінчується в останню п'ятницю червня. Цього дня учні отримують свідоцтва про закінчення навчального року та офіційно розпочинають літні канікули. Точна дата закінчення навчального року може дещо відрізнятися в різні роки, оскільки вона визначається відповідно до шкільного календаря, який публікує Міністерство освіти.

На початок і кінець навчального року, урочистості, пов'язані з державними святами, а також під час інших заходів, організованих школою, таких як лінійки, урочисті заходи чи іспити, учень повинен бути одягнений у святковий одяг. Святковий одяг зазвичай складається з білої сорочки або блузки та темних, елегантних штанів або спідниці (кольори: білий, сірий, чорний і темно-синій). Деякі школи вимагають носіння шкільної форми або іншого одягу, який дає змогу ідентифікувати учня.

Неписані правила

Традицією польської школи є залучення батьків до шкільного життя та тісна співпраця з учителями. На перших батьківських зборах обирається так звана класна трійка з числа батьків: голова, заступник голови та скарбник. Вони координують питання, пов'язані з класом, і представляють усіх батьків. Крім того, з представників класних трійок обирається Батьківська рада, рішення якої безпосередньо впливають на життя школи, наприклад на правила оцінювання поведінки дітей, статут школи, придбання навчальних матеріалів та невеликі інвестиції.

Від батьків очікується:

- цікавитися освітою та успіхами своїх дітей (брати участь у батьківських зборах, перевіряти електронний щоденник, реагувати на проблеми, що виникають, наприклад проблеми з поведінкою або результатами навчання);
- активно брати участь у житті школи (в урочистих заходах та інших шкільних подіях, допомагати в організації шкільних свят);
- дотримуватися соціальних норм і правил шкільного життя як батькам, так і учням;
- повідомляти школу про особливі потреби, пов'язані із сімейною ситуацією, станом здоров'я, культурою або релігією.

У польській школі діють, зокрема, такі норми та правила:

- виявляти повагу до вчителів, працівників школи та інших учнів;
- не допускати словесної та фізичної агресії; у школі необхідно дотримуватися культури мовлення, не використовувати нецензурних або образливих слів, а до вчителів та інших працівників звертатися у ввічливій формі: «Пані/Пане»;
- мати відповідний до ситуації одяг та зовнішній вигляд; у школі слід уникати надмірного макіяжу, екстравагантного одягу та аксесуарів, одягу, який відкриває тіло, а також символів або написів, які можуть пропагувати насильство, ненависть, дискримінацію чи зміст, що суперечить правилам, чинним у Польщі;
- дотримуватися правил особистої гігієни та стежити за чистотою волосся й одягу;
- бути пунктуальним та підготовленим до занять (мати необхідне приладдя, зошити та навчальні матеріали); під час уроків учень повинен слухати вчителя, не заважати іншим, а також просити про допомогу, якщо чогось не розуміє;
- поважати спільний простір, навчальні кабінети, обладнання школи та речі інших людей;
- дбати про чистоту навколишнього середовища.

Гігієна та здоров'я учня

Учень повинен щодня дбати про особисту гігієну та приходити до школи чистим і підготовленим до занять. Важливо регулярно мити руки, стежити за чистотою волосся, зубів та одягу. Батьки повинні регулярно перевіряти стан здоров'я дитини, зокрема шкіру голови та наявність ознак інфекції. У разі появи вошей, гостриків або інших паразитів та інфекційних захворювань необхідно розпочати відповідне лікування та повідомити класного керівника.

До школи повинна приходити дитина, яка добре почувається та може безпечно брати участь у заняттях. У разі хвороби дитина повинна залишатися вдома, щоб не заражати інших.

Школа не дає дітям ліки самостійно, без попереднього узгодження з батьками. Якщо ваша дитина має хронічне захворювання, узгодьте правила та необхідні дії з класним керівником.

Мобільні телефони

У дитячому садку та початковій школі (під час уроків і перерв) учням заборонено користуватися мобільними телефонами. У середніх школах правила користування мобільними телефонами визначає директор школи.

Зміна школи

Якщо ви плануєте перевести дитину до іншої школи протягом навчального року, спочатку зв'яжіться з новим навчальним закладом та уточніть можливість прийняття дитини. Потім повідомте нинішню школу про запланований перевід. Документація учня зазвичай передається між школами, а вся процедура зазвичай триває кілька днів.

Важливо

Батьки зобов'язані повідомити школу про зміну навчального закладу. Відсутність такого повідомлення та тривала відсутність дитини можуть призвести до юридичних наслідків.

Зарахування до школи протягом навчального року для дітей, які нещодавно прибули

Переїзд до Польщі протягом навчального року не означає необхідності чекати до початку нового семестру, щоб записати дитину до школи. Польська система освіти передбачає такі ситуації та дозволяє приймати учнів також протягом навчального року. Державні початкові та середні школи забезпечують безкоштовну освіту дітям і молоді віком від 7 до 18 років (або до закінчення середньої школи), незалежно від їхнього статусу перебування. Правила прийому до школи протягом навчального року визначені чинним законодавством, завдяки чому батьки можуть безперешкодно організувати подальше навчання дитини після переїзду.

Психолого-педагогічний консультаційний центр

Психолого-педагогічний консультаційний центр — це заклад, який допомагає дітям, підліткам, батькам та вчителям вирішувати труднощі, пов'язані з навчанням, розвитком та емоційно-соціальним функціонуванням.

Фахівці, які працюють у консультаційному центрі, зокрема психологи, педагоги та логопеди, допомагають визначити потреби дитини та підібрати найкращі форми підтримки. Батьки можуть звернутися до центру, якщо помічають у дитини труднощі в навчанні, проблеми з концентрацією уваги, комунікацією, поведінкою, стосунками з однолітками або переживанням емоцій.

Консультаційний центр проводить психологічну, педагогічну та логопедичну діагностику, а також видає висновки та рішення, які можуть бути підставою для отримання відповідної допомоги в школі або дитячому садку. Фахівці також надають батькам консультації та рекомендації, допомагаючи їм краще зрозуміти потреби дитини та підтримувати її розвиток.

Користування допомогою Психолого-педагогічного консультаційного центру є безкоштовним і добровільним. Раннє звернення по допомогу до фахівців дає змогу швидше виявити труднощі дитини та ефективніше допомогти їй у повсякденному житті.

Труднощі у розвитку, навчанні чи емоційній сфері дитини можуть бути великим викликом не лише для самої дитини, а й для батьків. Процес діагностики часто пов'язаний із багатьма емоціями та запитаннями, тому опікуни також можуть потребувати підтримки та допомоги в розумінні ситуації й пошуку найкращих способів підтримки дитини.

Психолого-педагогічні консультаційні центри допомагають не лише дітям, а й батькам. Вони організовують консультації, семінари та навчання з питань виховання, розвитку дитини та подолання труднощів, які виникають у сімейному житті. Батьки також можуть скористатися індивідуальною психологічною підтримкою.

Висновки та рішення, видані консультаційним центром, передаються виключно батькам або законним опікунам дитини. Саме вони вирішують, чи та в якому обсязі передати ці документи школі та шкільній психолого-педагогічній команді, щоб дитина могла отримати необхідну підтримку.

У Сосновці функціонують два психолого-педагогічні консультаційні центри, і діє територіальний розподіл:

Психолого-педагогічний консультаційний центр № 1
ul. Piłsudskiego 114, 41-209 Sosnowiec www.poradnia1.sosnowiec.pl

Психолого-педагогічний консультаційний центр № 2
ul. Białostocka 17, 41-219 Sosnowiec www.poradnia2.sosnowiec.pl

Психолого-педагогічна підтримка в школі

У кожній школі працює команда фахівців, відповідальних за надання учням психологічної та педагогічної допомоги. До її складу, зокрема, входять:

Шкільний педагог — це фахівець, до якого варто звернутися в першу чергу у разі виникнення труднощів. Він допомагає розробити відповідний план підтримки дитини, сприяє вирішенню виховних проблем, конфліктів між однолітками та труднощів у стосунках з учителями.

Шкільний психолог — проводить консультації, коли дитина переживає емоційні проблеми, труднощі у стосунках із сім'єю або однолітками, має знижений настрій або зазнає насильства. Також надає допомогу в кризових ситуаціях, таких як конфлікти або проблеми, пов'язані з поведінкою.

Спеціальний педагог — підтримує учнів з особливими освітніми потребами та допомагає вчителям у роботі з дітьми, які потребують додаткової підтримки.

Педагог-терапевт — проводить корекційно-компенсаційні заняття, які рекомендуються на основі психолого-педагогічної діагностики та спрямовані на підтримку розвитку дитини в тих сферах, у яких вона має труднощі.

Логопед — займається діагностикою та терапією порушень мовлення. Також проводить скринінгові обстеження серед учнів I–III класів.

Згода на користування дитиною психологічною та педагогічною допомогою на території школи зазвичай є частиною документів, які батьки підписують на початку навчального року або під час зарахування дитини до школи.

Якщо ви помічаєте у своєї дитини різні труднощі, такі як:

- труднощі з адаптацією до нового середовища або тривалий процес адаптації;
- проблеми з навчанням, відсутність прогресу, успіхів або мотивації до навчання;
- труднощі з навчанням читання, письма, розпізнаванням літер або вербальною комунікацією;
- проблеми з встановленням і підтриманням стосунків з однолітками, соціальна ізоляція або надмірна сором'язливість;
- труднощі з контролюванням емоцій, стресу чи гніву, які впливають на функціонування дитини в школі;
- порушення сну, неправильний режим дня або проблеми, пов'язані з харчуванням,

варто звернутися до шкільного педагога або психолога, які допоможуть визначити потреби дитини та запланувати відповідні форми підтримки.

Стандарти захисту неповнолітніх

Стандарти захисту неповнолітніх — це правила, які допомагають забезпечити безпеку дітей у школі, дитячому садку, спортивному клубі чи іншому закладі. Вони визначають, як дорослі повинні поводитися з дітьми, як реагувати на ситуації, які можуть загрожувати їхній безпеці, а також що робити у випадку підозри, що дитина зазнає насильства або неналежного поводження.

Метою цих стандартів не є ускладнення співпраці з батьками чи працівниками, а створення безпечного середовища, у якому кожна дитину поважають, чують і захищають. Завдяки їм усі працівники, батьки та діти знають, які правила діють і де шукати допомоги в разі потреби.

Що може зробити школа у разі загрози?

У разі загрози життю або здоров'ю дитини школа може викликати відповідні служби, зателефонувавши, наприклад, за номером екстреної допомоги 112.

Якщо існує підозра на домашнє насильство, запускається процедура „Блакитні карти”. Її можуть розпочати, зокрема, поліцейський, учитель, соціальний працівник, лікар або медична сестра. Метою процедури є забезпечення безпеки дитини та сім'ї шляхом вжиття відповідних заходів допомоги.

Домашнє насильство — це будь-яка умисна дія або бездіяльність, яка завдає шкоди члену сім'ї, порушує його права, гідність, здоров'я або безпеку та спричиняє фізичні чи психологічні страждання.

Відкриття „Блакитної карти” автоматично не означає порушення кримінального провадження, однак ця документація може бути використана як доказ, якщо справа буде передана до відповідних органів.

Заходи, які здійснюються в межах процедури „Блакитні карти”, можуть включати:

- надання дитині та сім'ї безкоштовної психологічної, педагогічної, правової, медичної або соціальної допомоги;
- вжиття заходів для захисту особи, яка зазнає насильства, від подальшого кривдження;
- направлення на медичне обстеження, якщо є підозра, що мало місце насильство;
- розроблення плану підтримки дитини та сім'ї за участю фахівців, зокрема працівників школи.

Звернення до сімейного суду

Якщо ситуація дитини викликає серйозне занепокоєння, а попередні заходи допомоги не дають результату, школа зобов'язана повідомити сімейний суд, який може вжити подальших заходів для забезпечення безпеки дитини та належного догляду за нею.

Автор: Гражина Ковалска — координатор Міської групи з питань міграції в Сосновці, у співпраці з Відділом освіти Міської ради в Сосновці.

Гражина Ковалска, тел.: 32 296 0 748, e-mail: g.kowalska@um.sosnowiec.pl